

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนกลาง เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจของข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนกลาง) โดยใช้ตัวแปรอิสระ 10 ด้าน ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับคือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตามรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลาง ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป จำนวน 842 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนข้าราชการในหน่วยงานที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ในส่วนกลาง

หน่วยงาน	จำนวนประชากร
กองกลาง	46 คน
กองคลัง	72 คน
กองการเจ้าหน้าที่	71 คน
กองการสัมพันธ์ต่างประเทศ	40 คน
กองตรวจและรายงาน	46 คน
กองนิติการ	32 คน
สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา	99 คน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	157 คน
สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	
เขตการศึกษา 1	20 คน
เขตการศึกษา 2	24 คน
เขตการศึกษา 3	20 คน
เขตการศึกษา 4	20 คน
เขตการศึกษา 5	24 คน
เขตการศึกษา 6	21 คน
เขตการศึกษา 7	25 คน
เขตการศึกษา 8	22 คน
เขตการศึกษา 9	24 คน
เขตการศึกษา 10	25 คน
เขตการศึกษา 11	23 คน
เขตการศึกษา 12	25 คน
รวม	842 คน

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจบุคลากรในหน่วยงานที่เป็นปัจจุบันของ
กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2541

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเฉพาะตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด ระยะเวลาที่ทำงานในหน่วยงาน ตำแหน่ง เงินเดือน ซึ่งเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลาง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

- ระดับคะแนน 6 หมายถึง พึงพอใจมาก
- ระดับคะแนน 5 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
- ระดับคะแนน 4 หมายถึง พึงพอใจน้อย
- ระดับคะแนน 3 หมายถึง ไม่พึงพอใจน้อย
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง ไม่พึงพอใจปานกลาง
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง ไม่พึงพอใจมาก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลาง จำนวน 71 ข้อ ดังนี้

1. ความสำเร็จในงาน	ตั้งแต่ข้อ 1-7
2. การได้รับการยอมรับนับถือ	ตั้งแต่ข้อ 8-15
3. ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	ตั้งแต่ข้อ 16-21
4. ความรับผิดชอบ	ตั้งแต่ข้อ 22-30
5. ความก้าวหน้า	ตั้งแต่ข้อ 31-35
6. นโยบายและการบริหารงาน	ตั้งแต่ข้อ 36-41
7. การบังคับบัญชา : เทคนิคการบริหาร	ตั้งแต่ข้อ 42-46
8. เงินเดือนและผลประโยชน์เกี่ยวเนื่อง	ตั้งแต่ข้อ 47-53
9. ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและ
ผู้บังคับบัญชา	ตั้งแต่ข้อ 54-64
10. สภาพการทำงาน	ตั้งแต่ข้อ 65-71

โดยแบ่งออกเป็นระดับคะแนน 5 ระดับคะแนน ดังนี้

- 5 ให้ความรู้สึกพึงพอใจในเรื่องนั้นมากที่สุด
- 4 ให้ความรู้สึกพึงพอใจในเรื่องนั้นมาก
- 3 ให้ความรู้สึกพึงพอใจในเรื่องนั้นปานกลาง
- 2 ให้ความรู้สึกพึงพอใจในเรื่องนั้นน้อย
- 1 ให้ความรู้สึกพึงพอใจในเรื่องนั้นน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารสิ่งพิมพ์
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้แนวคิดของ Herzberg กำหนดเป็นกรอบในการวิจัยโดยการวิเคราะห์และปรับให้มีความสอดคล้องกับความพึงพอใจของข้าราชการในการปฏิบัติงาน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนกลาง
3. การสร้างเครื่องมือตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุราชการ วุฒิต่างการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด ระยะเวลาที่ทำงานในหน่วยงาน ตำแหน่ง เงินเดือน ซึ่งเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check list)
4. เครื่องมือตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลาง ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดความพึงพอใจในงานของ Kanungo (1982) ซึ่งแปลและเรียงเรียงโดยวิบูลย์ แมนสถิตย์ (2530) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
5. การสร้างเครื่องมือตอนที่ 3 ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ Herzberg นำมาปรับปรุงเพื่อกำหนดปัจจัยหรือตัวแปรที่จะศึกษาของหน่วยงานที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลาง 10 ปัจจัย คือ ความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบความก้าวหน้า นโยบายและการบริหาร การบังคับบัญชาและเทคนิคการบริหาร เงินเดือน ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา สภาพการทำงาน
6. ส่งเครื่องมือที่สร้างให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข
7. ปรับปรุงเครื่องมือ ตามที่ได้รับการเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา
8. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและเหมาะสมตามหลักภาษาและวิชาการ

9. นำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วมาปรับปรุงและตรวจสอบ
จากอาจารย์ที่ปรึกษา

10. นำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย โดยสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
ถึงผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่ากองทุกหน่วยในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ส่วนกลาง และผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้ง 12 เขตการศึกษา
เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามในการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังสำนัก
พัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทุกเขตการศึกษา และรับคืนทางไปรษณีย์ มีกำหนด
15 วัน ส่วนหน่วยงานที่มีที่ตั้งอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
ผู้วิจัยทำหน้าที่แจกและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและรับคืน

หน่วยงาน	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
กองกลาง	46	40	86.9
กองคลัง	71	69	97.1
กองการเจ้าหน้าที่	72	62	86.1
กองการสัมพันธ์ต่างประเทศ	46	40	86.9
กองตรวจและรายงาน	46	35	76.0
กองนิติการ	32	30	93.7
สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา	99	80	80.8
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา			
ศาสนาและวัฒนธรรม	160	100	62.5
สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม			
เขตการศึกษา 1-12	273	218	79.8
รวม	842	674	80.04

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC[†] ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัด

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลาง วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดระดับความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ย 6 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 5.50-6.00	หมายถึง พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 4.50-5.49	หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 3.50-4.49	หมายถึง พึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ไม่พึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ไม่พึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง ไม่พึงพอใจมาก

3. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและการตรวจสอบสมมติฐาน วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน